

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de griffier, mw. E.C.E. de Kler
Postbus 16006
2500 BA Den Haag

Uitsluitend via e-mail: cie.ocw@tweedekamer.nl

Datum	Ons kenmerk	E-mail
9 juni 2022	Dir/2.21/22-050	f.geleijnse@slo.nl
Doorkiesnummer	Betreft	
(033) 4840 693	aandachtspunten SLO voor masterplan basisvaardigheden	

Geachte leden van de vaste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Op 14 juni a.s. heeft u een commissiedebat over het masterplan basisvaardigheden en over de eindrapportage 'Analyse en evaluatie referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen' waarvan SLO medeauteur is. SLO benadrukt het belang van aandacht voor basisvaardigheden in het onderwijs. Wij delen de zorg dat leerlingen die onvoldoende basisvaardigheden hebben, geconfronteerd worden met problemen in het (vervolg)onderwijs en het functioneren in de maatschappij. Dit voorkomen vraagt om een gezamenlijke inspanning.

Als expertisecentrum voor curriculumontwikkeling helpt SLO leraren, schoolleiders en betrokken onderwijsorganisaties bij het versterken van de basisvaardigheden van hun leerlingen. Dit doen we door in kaart te brengen waar en in welke mate de ontwikkeling van de basisvaardigheden aandacht behoeft. En door kennis, informatie en handreikingen te verzamelen en te ontsluiten, die scholen en leraren gericht kunnen inzetten om te werken aan de basisvaardigheden van hun leerlingen.

Vanuit deze expertise geven wij graag, vooruitlopend op het debat, enkele aandachtspunten aan u mee. Daarbij leggen wij de nadruk op het belang van een gerichte aanpak met aandacht voor verschillen en ruimte voor maatwerk.

Op hoofdlijnen betekent dit starten met een helder beeld van de opgave per school, inzetten op maatwerk voor scholen en investeren in de kennis en kunde van leraren. Het versterken van verbindingen tussen vakken/leergebieden, zicht op ontwikkeling van leerlingen en kennis over toetsvormen in relatie tot het curriculum zijn sleutels tot succes. De echte kwaliteit van het onderwijs ontstaat in de klas. Versterk het vele dat goed gaat en investeer in waar het beter kan. Hieronder lichten we dit nader toe.

Problemen en oplossingen liggen genuanceerd

Terecht wordt geconstateerd dat er op het gebied van basisvaardigheden ruimte is voor verbetering. Op sommige reken- en taalonderdelen presteren Nederlandse leerlingen (ruim) voldoende, ook vergeleken met andere landen. Op andere onderdelen valt wel degelijk winst te behalen. Dit geldt ook voor leerlingen die meer aankunnen dan het minimale niveau wat ze nu halen. Dit laatste speelt voornamelijk bij het rekenonderwijs.

Het beeld dat breed de basisvaardigheden bij onze leerlingen niet ontwikkeld zijn, kunnen wij op basis van onze analyse van nationale en internationale onderzoeksgegevens niet onderbouwen. Daarnaast ontbreken met name in het voortgezet onderwijs gegevens. Ook zijn de gegevens beïnvloed door de gevolgen van corona. Deze nuancering van de probleemstelling moet sturend zijn voor de oplossingsrichtingen die gekozen gaan worden.

Basisvaardigheden in alle vakken

Het versterken van de basisvaardigheden moet volgens SLO in het hele onderwijsaanbod terugkomen. Vanuit een doelgerichte aanpak moeten effectieve verbindingen gelegd worden tussen vakken en leergebieden. Zo kunnen leerlingen bij wereldoriëntatie leren om beter te lezen en te schrijven. En in het voortgezet onderwijs biedt een economieles mogelijkheden om rekenvaardigheden te oefenen, terwijl leerlingen in de wiskundeles analytische vaardigheden leren die voor economie belangrijk zijn. Hierbij pleit SLO voor meer samenwerking tussen leraren van verschillende vakken. Aandacht voor basisvaardigheden en ruimte voor andere vakken kunnen én moeten samengaan. Daarmee voorkomen we dat het onderwijs verschaalt. Focus op slechts de basisvaardigheden gaat ten koste van de rijke leeromgeving die leerlingen juist motiveert om de basisvaardigheden te ontwikkelen.

Leraar als curriculumexpert

Een effectieve aanpak is maatwerk en vraagt om overwogen en doelgerichte besluiten. Hoe die aanpak eruit moet zien, hangt sterk af van het leergebied/vak en van wat leerlingen op dat moment nodig hebben. Een klas met veel zwakke rekenaars vraagt om een andere aanpak dan een klas met kinderen die prima kunnen rekenen en juist meer aankunnen. Een generieke aanpak volstaat niet. Het professionele oordeel voor de beste aanpak moet door schoolteams worden gemaakt. Wij pleiten er daarom voor om te investeren in kennis en kunde van leraren, zodat zij voor hun leerlingen de juiste aanpak kunnen kiezen uit het diverse aanbod dat voorhanden is. Een goede keuze begint met helderheid over de probleemstelling en dus kennis over het curriculum. De primaire focus van de leraar kan dan komen te liggen op het realiseren van de doelen van het onderwijs in de volle breedte, en de keuze voor vormen van toetsing die recht doet aan die breedte. Hiermee voorkomen we dat leraren hun aanbod te veel richten op de makkelijk meetbare basisvaardigheden, waardoor het curriculum onbedoeld versmalt.

Tot slot: SLO stelt haar expertise graag beschikbaar voor de verdere uitwerking van het masterplan basisvaardigheden. We zijn ervan overtuigd dat we alleen samen ons doel kunnen bereiken.

Wij wensen u een constructief en inhoudelijk debat.

Met vriendelijke groet,

Sanne Tromp
Directeur kennis en innovatie SLO

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs.